У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 233. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ГРУДНЯ 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, DECEMBER 22, 1970 No. 233. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 21 грудня 1970

В АМЕРИЦІ

РЕЧНИК АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ ПОВІДОМИВ, що вже опрацьовано детальний плян невтралізації і знищення біологічно - бактеріологічної та отруйної зброї, як того і прохав президент Ніксон. Знищення тієї зброї, що дотепер переховується в чотирьох арсеналах, буде коштувати понад 12 мільйонів долярів, а її продукція коштувала 726 мільйонів долярів. Процес ліквідації тих видів зброї триватиме кругло один рік. Однак, З'єднані Стейти Америки далі будуть провадити досліди для удосконалення оборонної зброї такого порядку.

ЯКИХ 600 РОБІТНИКІВ БУЛО ЕВАКУЙОВАНО з випробувального нуклеарного поля в Неваді минулої п'ятниці. Причиною такої поспішної евакуації було те, що під час підземного атомового експерименту вирвалась нагору частина нуклеарної хмари й піднялась на висоту 8 000 стіп у повітря. Частину авт обсипало радіоактивним попелом, але відсоток радіації був дуже низький і не завдав шкоди людям.

СЕКРЕТАР ПОВІТРЯНИХ СИЛ ЗСА РОБЕРТ СІМЕНС повідомив про замовлення у американських літакобудівельних фірмах двох прототипів нового двомоторового літака - джета, потрібного для підтримки наземних військ у бою. Над прототипами нового бойового літака працюватимуть фірми Ферчілд Гіллер Корпорація на Лонґ Айленді та Корпорація Нортроп у Каліфорнії. Пентаґон повідомив, що він потребуватиме від 500 до 600 таких літаків.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ ДЖОН МІЧЕЛЛ сказав, що він не бачить нічого контроверсійного в найновіших заявах шефа Федерального Бюра Інвестиґації. Йдеться про те, що Е. Гувер назвав „желифішом" генерального прокурора Ремсі Кларка, обвинуватив двох римо - католицьких священиків у змові на викрадення високопоставлених осіб з Білого Дому тощо. Джон Мічелл ствердив, що й директор ЕфБіАй може робити такі заяви, бо має право говорити так само, як і всі інші.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ НЮ ЙОРК НЕЛСОН РОКЕФЕЛЛЕР запропонував збільшити кількість контролерів, які будуть перевіряти, як витрачаються федеральні, стейтові й міські фонди на місцях. Така контроля буде проведена і в Ню Йорку, Боффало та Рочестері. Посадників тих міст губернатор запросив до столиці стейту, Олбані, на нараду. Всі три міста відчувають велику нестачу фондів.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК зібрала на останніх виборах лише 7 760 голосів за свого кандидата на губернатора стейту Рашіда Сторі. В тих виборах Нелсон Рокефеллер дістав понад три мільйони голосів.

ДОЧКА СТАЛІНА СВІТЛАНА АЛЛІЛУЄВА, тепер пані Пітерс, повідомила в Скотдейлі, Арізона, де вона вийшла заміж за американського інженера, що вона сподівається дитини. Їй 44 роки, а чоловікові 57 років.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕДВАРД ГІТ ЗАЯВИВ, що його дводенне перебування у Вашинґтоні під кінець минулого тижня і розмови з президентом Ніксоном та членами його уряду були „великим успіхом". Гіт нарікав, що перед приходом до влади консерватистів під його, Гіта головуванням, контакти і співпраця між Британією і ЗСА погіршились були. Це тепер направлено — ствердив він перед журналістами.

ГРЕЦІЯ НЕ ПОВЕРНЕТЬСЯ в 1971 році до парляментарного устрою, але в травні ц. р. будуть звільнені всі політичні в'язні, якщо в Греції буде лад і спокій — заявив грецький прем'єр Георґ Пападопульос. Припускають, що Греції є тепер кругло 340 політичних в'язнів, в кацетах або у віддалених селах.

У ГЕЛЬСИНКАХ У ФІНЛЯНДІЇ ОФІЦІЙНО ЗАКРИТО американсько - совєтські переговори про обмеження різних родів стратегічної зброї. Ці переговори, звані скорочено САЛТ, будуть відновлені у Відні 15 березня 1971. У Гельсинках вони велися від 2 листопада до 18 грудня. Покищо ніякого реального успіху ті переговори не дали.

В АЛЬСДОРФІ У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ЗАКІНЧЕНО угодою трирічний процес проти великої фармацевничної фірми „Хемі Ґрюненталь" за продукування тією фірмою заспокоюючого ліку талідомід. Внаслідку користуванням тими пігулками — прийшло на світ коло 2.000 здеформованих дітей. Остаточно фірма, щоб не допустити до публічної судової розправи, погодилась заплатити 27 мільйонів дол. відшкодування: кожна дитина - каліка дістане к. 19.000 дол.

У БЕЛЬГІЇ ПРИЙМУТЬ нову конституцію, яка залеґалізує двомовний характер держави з цілком рівними правами 5 і пів мільйона флямандців, що говорять по-голляндськи, і 4-ох мільйонів валлонців, що говорять по-французьки. Обидві групи матимуть культурну автономію. Крім них існує в Бельгії 50.000-на меншинна група німців.

У ЛЕНІНГРАДІ ВЕДЕТЬСЯ судовий процес проти 11-ох винуватців невдачної змови на схоплення в червні літака. Всі за винятком одного підсудного призналися до вини й подали за причину змови — антисемітську політику совєтського уряду. Всіх судять за 64 § карного кодексу, себто за зраду, але суд признав, що знайдена при одному підсудному пістоля була нездатна до вжитку.

ШВАЙЦАРСЬКИЙ УРЯД ЗАХОДИТЬСЯ, щоб Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй відбулася в 1972 році у Женеві. У зв'язку з цим приготовляють там уже тепер квартири для 4.500 осіб. Американський Уряд буцім-то ставиться прихильно до тієї ідеї, бо він волів би, щоб постанова Генеральної Асамблеї про прийняття до ОН Комуністичного Китаю відбулася поза територією ЗСА. Крім того — у 1972 р. відбудуться в ЗСА президентські вибори.

В ЮҐОСЛАВІЇ ВЕДЕТЬСЯ аґітацію за те, щоб юґославські робітники, які здобули за кордоном досвід в різних фахах, залишались на праці в Юґославії. Кругло 850.000 юґославських робітників є сезоновими заробітковими еміґрантами в різних країнах Західньої Европи, головно в Західній Німеччині, де кращі заробіткові можливості. Юґославський уряд не перешкоджує їх виїздові, але тепер старається переконати їх, щоб добровільно залишились дома.

ЯПОНСЬКІ РОБІТНИКИ ДЕМОНСТРУЮТЬ проти свого уряду, закидаючи йому „м'якість" в переговорах з американським Урядом про торговельний договір. Японський текстильний промисл відчує дошкульно обмеження імпорту текстильних виборів до Америки.

ЗАВОРУШЕННЯ В ПОЛЬЩІ ПРИМУСИЛИ ГОМУЛКУ ДИМІСІОНУВАТИ

Варшава. — Вночі з минулої суботи на неділю 20 грудня ц. р. відбулося надзвичайне засідання Політбюра польської комуністичної партії, на якому рішено перевести драстичні зміни у партійному проводі, що їх формально затвердив скликаний в неділю Центральний Комітет партії. Димісіонували перший секретар компартії, насправжній диктатор Польщі, Владислав Ґомулка, президент Польщі ген. Маріян Спихальський, партійний ідеолог Зенон Клішко, референт економічних справ в Політбюро Болеслав Ящук і найближчий співробітник Ґомулки партійно-організаційних справах Ричард Стшелецький. На місце Ґомулки прийшов його довголітній суперник до влади і внутрішньо-партійний противник Едвард Ґерек, голова партійної організації в промисловому осередку Катовіце, син рудокопа. Появився лікарський комунікат, що В. Ґомулка „хворий" і знаходиться в шпиталі. За найпершими коментарями західньої преси — сутополітичні зміни прийшли у безпосередньому наслідку демонстрацій, що вибухли спершу в Ґданську, Ґдині й Сопоті, та перекинулись на Щецін, Слупськ за 145 миль на схід від Щеціна й у меншій мірі також на інші польські міста. Коли спершу говорилося, що ті заворушення і демонстрації тривали тільки перших два дні в минулому тижні, то згодом виявилося, що вони продовжувалися чотири дні і щойно в минулу п'ятницю названі надбалтійські польські міста почали переставлятись на нормальний спосіб життя. Але атмосфера напруження існувала у Варшаві й інших великих містах і польські проводирі, видно, лякалися дальших і ще більших заворушень та рішили протидіяти їм „превенційно" — змінивши політичну верхівку. Прем'єр Юзеф Циранкевіч залишився на своєму пості, але він був завжди „поміркований" і без дійсної влади, як колишній соціял-демократ. Нове Політбюро охоплює однаково польських сталіністів, як лібералів, але назагал у Польщі й за кордоном панує переконання, що новий провід наставлений більше „реалістично" і „прагматично" супроти житьових потреб та менше догматично. Не відомо ще, який вплив на ті зміни мала Москва. Щоб здавити можливу спорбу скинути взагалі комуністичну владу в Польщі — совєтські війська в Польщі, Східній Німеччині й Чехо-Словаччині й перевели рухи, за якими стежили західні обсерватори.

Владислав Ґомулка

В Ню Йорку демонстрували поляки проти кривавого здушення заворушень у Польщі і жиди проти суду над жидами в СССР

Ню Йорк. — Неділя 20-го грудня проходила тут під знаком демонстрацій проти комуністичних режимів у Польщі і в СССР. Нюйоркські поляки влаштували демонстрацію проти комуністичного режиму в Польщі, обвинувачуючи його у кривавому здушенні останніх голодових заворушень і проти затискування свободи у Польщі. Відбувалася ця польська демонстрація на третій Евню поблизу 67-ої вулиці, звідки демонстранти перейшли під будинок польської місії до ОН на Іст 66-ій вулиці і потім під будинок совєтської місії до ОН. Демонстрантів розіґнала поліція. Одночасно із цим відбувалися жидівські демонстрації під будинком совєтської місії до ОН при Іст 67-ій вулиці. Жиди демонстрували проти судового процесу в Ленінґраді, де совєтський суд судить одинадцять совєтських громадян за змову зорганізувати схоплення літака і втечу за кордон. Проходила демонстрація головним чином на Третій і Медисон Евню і тривала майже дві години. Під час бурхливої демонстрації було поранених сім осіб, в тому числі 4 поліцаїв. Поліція затримала п'ять осіб з-поміж демонстрантів. Антикомуністичні польські демонстрації відбулися цього ж дня також у Лондоні у Великій Британії.

Нюйоркський Блу Кросс вимагає дозволу підвищити вкладки на 19 відсотків

Ню Йорк. — Керівництво обезпеченевої компанії Блу Кросс у Ню Йорку подало до відома, що воно звернулося до стейтових урядів з вимогою признати цій компанії право підвищити забезпеченеві ставки загального стандарту на 19.3 відсотка. Пропонована підвишка ставок буде стосуватися яких три і пів мільйона забезпечених в цій установі, що її офіційна назва є З'єднана Шпитальна СлужбаНю Йорку (Associated Hospital Service of New York). Водночас із цим президент нюйоркського Блу Кроссу Дж. Даґлес Колман подав до відома, що уже підвищено також ставки від тих групових обезпечень, які мають бути відновлювані. Ця підвищка стосується яких п'ять мільйонів осіб, охоплених цим родом забезпечення. Не буде ніяких змін тільки в забезпеченевих ставках для тих осіб, які закінчили вже 65 років життя і які мають контракти пов'язані з Медичною Опікою (Медікер). Не буде також підвишки у ставках Блу Шілду, тобто забезпечення, яке покриває лікарську опіку. Вимагана тепер підвишка 19.3 відсотка для 3 і пів мільйона забезпечених є вже третьою з черги. Перша була в 1964 році і друга рік тому, 1969 року, і виносила 43.3 відсотка. Ново пропонована підвишка мала б обов'язувати від 1 травня 1971 року.

У Ню Йорку закінчився страйк таксівкарів

Ню Йорк. — Після п'ятнадцяти днів тривання закінчився тут у неділю 20-го грудня ц.р. страйк водіїв таксівок. Представники місцевого відділу спілки таксівкарів погодилися в переговорах із власниками таксівок на запропонований новий контракт, але з умовою, що страйк буде відновлений, якщо міська рада не схвалить підвишки оплат за переїзд. Страйкувало в Ню Йорку яких 36 000 таксівкарів, не тільки затруднених у таксівкових компаніях, але й водіїв власних авт. Затруднені компаніями таксівкарі одержуватимуть від тепер по 150 долярів тижневої заробітної платні. Первісно вони вимагали підвишки до 175 або 200 долярів, тобто стільки скільки заробляють працівники міського транспорту.

РІЗДВО У В'ЄТНАМІ

Хоч у Південній Азії тепер літня погода — американські вояки таки купують ялинки,щоб мати ілюзію „дійсних" Різдвяних свят. На 25 грудня однаково альянти як комуністи заповіли повне перемир'я, то є надія, що в тому дні дійсно не буде стрілянини з убитими й раненими. Нюйоркський римо - католицький архиєпископ, кардинал Теренс Кук, продовжуючи традицію пок. кардинала Спелмана, відвідає вояків у Південному В'єтнамі, а також виїхав туди у проводі кількадесятичленної мистецької дружини відомий фільмовий артист - комік Боб Говп.

До Москви виїхали 4 єгипетські міністри на 6-тиденні розмови

Каїро. — 20 грудня ц. р. відлетіли до Москви на однотижневі розмови віце-президент Єгипту Алі Сабрі, міністер закордонних справ Махмуд Ріяд, військовий міністер ген. Мохаммед Фавзі і міністер промислу д-р Азіс Сідки. Офіційно сказано, що вони поїхали задля устійнення взаємин СССР і Єгипту „на наступний рік", однак насправді сам склад тієї делеґації вказує, що йдеться про найголовніші для Єгипту справи: про становище Совєтського Союзу супроти можливостей замирення чи нової війни з Ізраїлем та про дальшу військову й економічну допомогу Єгиптові збоку Москви. Виїзд цієї делеґації має тим більше значення, що прийшов він безпосередньо після закінчення 10-тиденних відвідин в Єгипті делеґації совєтської компартії під проводом члена Політбюра Бориса Пономарьова. У спільному єгипетсько-совєтському комунікаті, проголошеному наприкінці тієї совєтської візити, тавровано знову Ізраїля, скинувши виключно на нього вину за дотеперішній стан на Близькому Сході.

Загострюється проблема Західнього Берліну

Берлін. — Замість сподіваного злагіднення — прийшло загострння відносин довкола проблеми Західнього Берліну, бо східньо-німецькі комуністи збільшили шикани проти наземної комунікації між Заходом та Західнім Берліном.В минулі суботу-неділю на 5-6 годин комуністи припізнювали приїзд до Західнього Берліну пасажирських і вантажних автомобілів із Західньої Німеччини, при чому на поверх милю стояли у двох рядах зупинені авта. Східньо-німецькі комуністи демонстрували свою злість з приводу відбування в тому часі у Західньому Берліні конференції Соціял-демократичної партії з Західньої Німеччини: комуністи стоять на становищі, що в Західньому Берліні не повинні виявляти свою активність ніякі західньо-німецькі організації. Прдставники 3-ох західніх амбасад — ЗСА, Британії і Франції — поїхали до амбасади СССР в Східньому Берліні і заклали протест проти толерування Совєтами протизаконного поведення східньо-німецьких властей та перестерегли, що така тактика погіршує шанси успіху нарад 4-ох великодержав у справі Берліну.

ФРАНЦУЗЬКЕ РАДІО ПРО УКРАЇНСЬКЕ РІЗДВО

Париж. — О 8-й г. вечора в неділю 27 грудня потужна радіостанція „Франс Культюр", що присвячує свої програми в основному справам культури, передасть програму на тему „Українське Різдво". Радіопередачу, ілюстровану українськими різдвяними піснями й колядками, зладив музиколог і скрипаль д-р Аристид Вирста.

НТША ВІДБУЛО 18-ТІ ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Ню Йорк. — В суботу 19 грудня ц.р. відбулися тут в залі Українського Інституту Америки 18-ті Загальні Збори Наукового Товариства Шевченка в Америці. Відкриваючи їх, голова проф. д-р М. Стахів з'ясував, що це так звані „середні збори" виключно задля вислухання звітів та складення пляну праці. За його закликом приявні вшанували пам'ять померлих від останніх Зборів: проф. д-ра Романа Смаль-Стоцького, проф. Софії Зофійовської, д-ра Зіновія Лиська, д-ра Юліяна Гірняка і д-ра Миколи Кулицького, — дійсних членів НТШ, і о. кан. Р. Лободича, О. Цісика, М. Гоци, інж. В. Шеховича і Я. Удича — звичайних членів. Тому, що саме в тому дні було „Святого Миколая" — голова склав бажання членам НТШ — Миколам. Друкований звіт Управи був розісланий заздалегідь всім членам НТША, а д-р М. Стахів доповнив його інформаціями про адміністраційну діяльність Управи та про старання за придбання фондів. Зокрема згадав про фундацію пок. В. Тимчука в Лос Анджелесі й інші менші записи. Заторкнув справу придбання доросту до НТШ та існуючих в цій справі труднощів в Історично-філософічній Секції. Управа співпрацює тісно з Українським Конґресовим Комітетом Америки і Секретаріятом СКВУ. — Інж. Р. Кобринський доповнив друкований фінансовий звіт: хоча на видавничому фонді є 21.424.00 долярів, проте майже ціла та сума з винятком кругло 3.000 дол. складається з окремих фондів, що їх жертводавці призначили на спеціяльні видання. Дім НТШ оцінено на 90.000 дол., існує теж поважний маєток в лісі, що його записали пок. Панство Данильченки, але це покищо мертвий капітал. 83-ох членів прийшлося скреслити, бо, не вважаючи на всі ввічливі пригадки й упімнення, вони роками не платили скромної річної вкладки по 10.00 дол. — Науковий секретар проф. д-р Василь Стецюк згадав у своєму звіті різні позитиви і неґативи Товариства, — між ними байдужність великої більшости з-посеред 350-ох членів Т-ва, — відсутність учених, що займалися б глибшими науковими дослідами, диспропорцію поміж кількістю і якістю наукової продукції, абсентування більшости з-посеред 24-ох членів Управи на її засіданнях, потребу притягнути до НТШ лікарів та інженерів-науковців. Пропонує скликувати засідання рідше, але більше ділові, заторкує дальший брак співпраці з УВАН. — Проф. д-р Осип Андрушків звітував, як голова покликаної Управою Комісії для відсвяткування 100-річного ювілею НТШ. Треба мінімум 40.000-50.000 дол. на видання і Науковий З'їзд в рямцях ювілею. Пропонує отримати їх як дотації від існуючих установ та як пожертви по 100 дол., головно від самих членів НТШ. — У дискусії промовляли проф. д-р Ілля Витанович: Існує інфляція учених. Треба відновити кон-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Біля 2.000 глядачів подивляли Український Фестиваль в Гантер Коледжі

Ню Йорк. — У неділю 20 грудня одна з кращих вищих американських шкіл, Гантер Коледж, що нараховує біля 25.000 студентів, мала гарну нагоду познайомитись із українською національно-християнською культурою. На зорганізований з ініціятиви Українського Студентського Клюбу при тому коледжі „Фестиваль української музики, пісні і танцю" прибули майже 2.000 глядачів, з того три чверти українців з великого Ню Йорку. Українська Громада метрополії — старші й молодь — масово підтримала заклик голови У С Клюбу при Гантер Коледжі п-ни Анни Фанок та 42 українських студентів, членів Клюбу, знаючи, що прибуток з концерту йде на потребуючих наших українських студентів у тій школі та що своєю масовою приявністю українці підтримали домагання студентів, щоб у Гантері відкрили окремий курс української мови, історії та літератури. На концерті були декілька представників Ректорату і професури та до двох сотень американських студентів, які оплескували всі точки так же щиро, як і українці.

Програму фестивалю, що тривав понад дві з половиною години у великій авди-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Тлінні останки поета Олекси Стефановича перевезуть до Бавнд Бруку

Боффало, Н. Й. Тлінні останки сл. п. поета Олекси Стефановича будуть перевезені з Боффало до Бавнд Бруку, Н. Дж., цієї середи, дня 23 грудня 1970 року, для поховання на українському православному цвинтарі св. Андрія. Сл. п. видатний український поет Олекса Стефанович, уродженець Волині, помер цього року після недовгої недуги на 70-му році життя у м. Боффало, де жив і працював після переїзду з Европи до ЗСА. Справою перевезення тіла й перепоховання турбувалася група українців у Боффало, в тому й інж. Потішко з дружиною Галиною, який передав цю вістку телефоном. Прохають усіх громадян, які матимуть можливість, прибути у середу 23 грудня до Осередку Української Православної Церкви в Бавнд Бруку, Н. Дж., для віддання останньої шани Поетові сл. п. Олексі Стефановичові.

Висліди змагань українських футбольних клюбів

„Тризуб" Філядельфія переміг з рахунком 1:0 німецьку дружину Гобокен СК у мистецьких змаганнях „Великої Чотирнадцятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу, які відбулися минулої неділі, 20-го грудня. Одинокі і переможні ворота для „Тризуба" стрілив Людвіґ.

„Чорноморська Січ" Нюарк здобула перемогу 2:1 у повторених змаганнях із „Екстеншен" Трентон з циклу гор за аматорську чашу ЗСА. Обоє воріт для „Ч. Січі" стрілив Михайло Фарміґа. Ори стані 2:0 на 6 хвилин перед кінцем зустрічі „Екстеншен" здобула ворота.

УСК Ню Йорк закінчив нерішеним вислідом 1:1 минулонедільні змагання з „Гунґарією" за мистецтво „Великої Чотирнадцятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу.

„Крилаті" СУМА з Йонкерсу поділилися точками з Литовським СК, коли їхні мистецькі змагання Першої Дивізії Німецько-Американського Футбольного Союзу закінчилися безворітною нерішеною 0:0.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Бунт голодних

Коли на Захід проникли перші вістки, передані шведським дипломатами, що в польському місті Ґданську та в кількох інших прибалтійських містах „людової" Польщі виникли в середині грудня 1971 року заворушення, кореспондент „Ню Йорк Таймсу" спробував потелефонувати до Ґданську. На настирливі дзвінки ніхто не відповідав: місто було відтяте від світу. А саме в ті дні в московській „Правді" з 13-го грудня з'явилась стаття „На шляху зміцнення антиімперіялістичних сил", в якій сказано, що „польська газета „Трибуна Люду" та інші газети соціялістичних країн" вихваляють затвердження сесією Верховного Совєту в Москві плян розвитку господарства СССР, беруть собі той плян за приклад, за зразок господарювання . . .

Важко поєднати офіційне пресове захоплення Польщі „економічними досягненнями СССР" та взорування на удержавлену совєтську економіку з закріпаченими робітниками й селянами — з голодним бунтом польських робітників і службовців у багатьох польських містах. Здається, головну ролю у виникненні кривавих заворушень в Польщі відіграла вістка з Варшави про те, що режим підвищує й без того високі ціни на харчі, на взуття, на мешкання. Польському народові й так не легко живеться. Десятки тисяч поляків їдуть під різними претекстами, від навчання до відвідин родичів, до ЗСА і Канади, щоб тут бодай зодягтись і трохи заробити. З добра й заможности цього не робиться. Тому нове державне підвищення цін на продукти першої потреби викликало заворушення, з десятками вбитих і сотнями поранених. Але економіка — не єдина причина повстання.

Офіційна варшавська й інша комуністична преса намагаються „вину" скинути на „елементи, які нічого спільного не мають з робітничою клясою" . . . Та насправді саме робітники й трудова інтелігенція потрапили в Ґданську й інших містах сателітної Польщі під комуністичні кулі. Повстанці домагаються не тільки хліба: польський народ спрагнений, так само, як український чи інші поневолені нації, найдорожчого й найбільш необхідного для людини — справжньої, а не сателітної, свободи.

Переслідування думки

Боротьба проти вільної думки в Совєтському Союзі, проти всякої думки, яка відхиляється від норм, продиктованих Політбюром і традицією соцреалізму, увійшла в нову стадію. Стаття І. Александрова у „Правді" з 17 грудня ц. р. насправді закінчує той період, в якому — здавалося — партійно - державний провід лявірував між толеруванням „дисидентів" і переслідуванням їх. Інтелектуали в СССР, засуджені за єретичні думки, в своїй переважаючій більшості не брали участи ні в якій змові проти державного устрою, не вчинили ніякого революційного акту. За винятком власне записування своїх думок, що критикують порушення „конституції", або солідарности з такими смільчаками. „Правда" з 17 ц. м. пішла далі: викувавши вперше термін „духовий емігрант" на окреслення нобелівського лавреата Александра Солженіцина, вона поставила по одному боці інтелектуалів, які зважаються критикувати підсовєтську дійсність, і по другому — партію, державу і „ввесь народ".

Пишучи на цю тему, Джеймс Рестон в „НИ Таймсі" з 18 ц. м. приходить до висновку, що „говорити людям, що Солженіцин ворожий всьому укладові життя „совєтського народу" — це дуже ризиковна річ". Цей американський публіцист, пишучи з Москви, мусить висловлюватися обережно. Він напевно знає передісторію Французької революції і ролю, яку в ній відіграли енциклопедисти. Він напевно знає ролю „дисидентів", себто людей іншої думки, аніж диктатори, у кожній, що будь - коли існувала, диктаторській країні. І коли в СССР переслідують вільнолюбних інтелектуалів, то власне тому, що його правителі здають собі справу з небезпеки для устрою і режиму збоку вільної думки. Але замало сказати, що прийнятий „Правдою" з 17 ц. м. новий спосіб боротьби проти них є „ризиковним", — це просто самогубний спосіб. Це самогубна тактика, бо вона автоматично насуне совєтським громадянам висновок, що істина по стороні тих „духових еміґрантів".

Джеймс Рестон стверджує відомий вислів, що „Правда" самим своїм змістом заперечує свій титул. Ні один диктаторський режим у світовій історії не виграв війни проти вільної думки. Треба дивуватися наївності кремлівських володарів, які вірять, що вони ту війну виграють. Але це власне прикметна риса всіх диктаторів: сліпота.

Мих. Килимний

АМАЗОНІЯ І ГІППІ

Куритиба. — Сьогодні в Бразилії найбільш модна тема дня — це Амазонія. Ідеться про культурне засвоєння величезних просторів — пралісів, хащів, степів, боліт над берегами справді казкової ріки Амазонки. І засвоєння, як говориться, „тільки власними силами", тобто без участи і допомоги закордонного капіталу, без закордонних адміністраторів і техніків. Одним словом, Амазонія, від свого передбачуваного культурного народження, мусить бути цілком бразилійською. Правда, останніми часами в урядових колах напівофіційно розглядали можливість поселення в Амазонії... японських еміґрантів — виключно селян. З цього приводу, бразилійські дотепники навіть згадали анекдота, що був дуже поширений за урядування президента Жвона Ґуларта.

Як відомо, Жвон Ґуларт увесь час носився з ідеєю проведення в Бразилії найбільш „лівих", радикальних реформ у землекористуванні, тільки... за рахунок своїх політичних противників, тобто сконфіскувавши в них землю і розподіливши її серед бідноти. Своїж власніземельні угіддя, що, разом взяті, перевищують розміри Польщі, Жвон Ґуларт хотів залишити „в недоторканому стані". Таку саму „недоторканість" намагався він ґарантувати і земельним угіддям свого шваґра „крайньолівого" Брізоли та ще кількох однодумців і „сподвижників" у „соціялістичній перебудові Бразилії". Ключа до вирішення цього питання Ґулард так і не знайшов аж до своєї втечі в квітні 1964 року.

Отож кажуть, що на одному велелюдному мітинґу бідаків, які мешкають у так званих „фавелах" Ріо де Жанейро, Жвон Ґуларт нахвалявся, як він наділить їх землею, як вони на тій землі побудують власні хати і стануть зразковими сільськими господарями. Та не встиг президент закінчити своєї промови, як з усіх кутів залунало питання: „А де японець, пане Ґуларт, ви про нього забули?" Жвон Ґуларт здивувався: „А для чого вам японець?" Слухачі на це відповіли: „А хто ж буде працювати на тій землі, що ви її нам дасте?"...

Тим часом розмов про Амазонію тепер ніяк не менше, як було колись про аґрарну реформу. Чи з тих розмов вийде щось, чи буде так само, як і з аграрною реформою? Відповісти на це — залишимо майбутньому. Зазначимо лише, що, навіть не чекаючи на затвердження загального пляну засвоєння Амазонії, бразилійське військо, вірніше його дві команди — суходільна та авіяційна, взялися будувати через неосяжний терен Амазонії автошлях, так звану Трансамазонію. Навіть плянують невдовзі розпочати будовою і другий — рівнобіжний шлях, нову Трансамазонію. Можливо, військо таки доконає свого, бодай частково.

Проте, вже чути голоси, що тими шляхами бігатимуть лише дикі звірі, бо простягнуться нові дороги суцільною пустелею. Щоб такого не сталося, потрібно вже тепер щось будувати та селити людей обабіч тих шляхів. І тут знову пішла в рух пропаґанда про потребу їхати до Амазонії, щоб там жити і працювати. І от, маємо вже конкретні наслідки.

Багато чим знане місто Сан Павло, а зокрема своїми гіппі, які окупували тут кілька вулиць та площ. День і ніч вони там їдять, грають на гітарах та різних дивовижних інструментах, співають, курять „маконью", споживають всілякі наркотики, сплять і... плодяться потроху. І от ці гіппі... теж зацікавилися Амазонією.

Знайшлося серед них 50 юнаків і юначок, віком від 18-ти до 20-ти років, які вирішили в Амазонії закласти своє власне місто. У цій справі вони звернулися до преси та до офіційних урядових чинників, заявляючи, що у Сан Павло не можуть влитися в загальне людське життя, а мешканці міста не можуть до них пристосуватися. Вони завжди будуть стояти одні проти одних, завжди будуть супротивниками. Також це одна проблема тривожить цих молодиків: у Сан Павло, мовляв, дуже тяжко виховувати нове покоління гіппі, бо оточення цьому не сприяє, навпаки, витворює в дітей відразу до їхніх батьків та матерів.

За проєктом гіппі їхнє місто має бути „містом миру, кохання і волі". Гіппі мають жити там по своїй уподобі: без поліції та всілякого адм і ні стративного нагляду, вільно „кохатися" впрост на вулицях (в тому числі і сексуально збочені особи), продавати, купувати та споживати наркотики, не виконувати ніяких зобов'язань перед державою, грати на чому завгодно, співати про все, що може влізти в їхні голови. В тому місті вони побудують не звичайні, а „цілком оригінальні" мешкання. Які саме — про це вони ще подумають. Однак, будувати вони не вміють, і це за них мають зробити професійні робітники - будівельники. Ясна річ, що одяг для мешканців того міста не зобов'язуватиме. До такого нового міста, на думку ініціяторів його побудови, переселиться більшість гіппі Сан Павла та інших бразилійських міст. І ще, на їх думку, воно притягне до себе з усіх кінців світу туристів і закордонних гіппі.

У переговорах з офіційними чинниками і управами різних громадських організацій гіппі спочатку зустріли досить прихильне ставлення до їхньої ідеї. Останні, мабуть, вирішили: „а чому не спробувати?". Принаймні, тих гіппі возили до Амазонії, допомогли їм оглянути різні місцевості та вибрати одну з них для поселення.

Проте, з'ясувалося, що навряд чи гіппі зможуть заклсти собі своє місто. Крім робітників, що мали б його збудувати, потрібні ще люди для обслуги — електрики, водопровідники, транспортники, лікарі та ін. Жадного з цих фахів гіппі не знають і знати не хочуть. До того, місцеве населення — „кабоклі", мішанці з індіянами, органічно не зносить всіляких сексуальних збоченців, яких серед гіппі чимало, і розправляється з ними „без суду та доходжень". Отож, виникла ще й проблема охорони гіппі від місцевого населення.

Ще невідомо, чим закінчиться справа створення міста гіппі у смузі Амазонії. Можливо — тільки самими балачками. Виявляється, що гіппі навіть самі собі не спроможні дати раду. Вони можуть існувати тільки „на шиї" нормальних людей, як паразити, від яких годі чекати чогось корисного.

ТРАГІЧНА ПОСТАТЬ

Голові комуністичної партії Еспанії, забороненої в тій країні, і колишньому генеральному секретареві ЦК комуністичної партії Еспанії Дольорес Гомес Ібаррурі минуло 75 років життя. Цю річницю зустріла вона не в еспанських горах, навіть не в країні басків, національні прагнення яких до самовизначення намагається використовувати Москва, а тільки на вигідній підмосковській „дачі".

Дольорес Ібаррурі, яка в 1936 році кинула гасло „Но пасаран!" – „Не пройдуть!", розпочинала свою політичну кар'єру з великою вірою ідеалістки. Бачачи довкола себе, і в своїй рідній Біскайській провінції, не мало несправедливостей (яких ніде не бракує!), молоденька Дольорес з 1917 р. вступила в члени Соціялістичної партії Еспанії. З 1919 р. та група соціялістів із Самоpостро приєдналась до Комуністичного Інтернаціоналу і стала основою для створення комуністичної партії Еспанії.

Дольорес вибрали членом першого комітету партії, вона почала займатися журналістикою, виступати не за реформи в Еспанії, а за повалення законної влади з допомогою зброї, в ім'я „комунізму". В 1934-36 рр., збаламучені московською пропаґандою і підплачувані совєтським рублем, комуністи почали повстання, для підтримки якого СССР перекидав зброю й людей. З друкованих минулого року в совєтській пресі спогадів видко, що багато на полях і в горах країни Дон Кіхота загинуло совєтських вояків-українців. Совєтський молох не шкодував українського м'яса в еспанській м'ясорубці так само, як згодом не шкодував його на фінляндському фронті.

Дольорес Ібаррурі завжди сліпо вірила Москві. Втікши з Еспанії в 1936 р. разом із малим сином, вона поселилась на підмосковській „дачі" і звідти почала „керувати" комуністичною партією в Еспанії, яку розгромив еспанський уряд і яку зненавидів лицарський еспанський народ за безглуздо пролляту кров. Як виліплену з пап'є-маше маріонетку, висував Сталін ту жінку з трагічною долею (під час війни загинув її син в лавах совєтської армії; були вістки, що його за спробу втечі застрілив якийсь совєтський командир), — висував її передчасно посивілу голову над зубцями кремлівської стіни й знову відсилав на „дачу", де Ібаррурі писала комуністичні заклики і статті для московського радіо еспанською мовою та підпільного комуністичного радіо для Еспанії, розташованого певний час на території Франції і вже давно зліквідованого.

Дольорес Ібаррурі була очевидцем і свідком багатьох кривавих подій в СССР і кривавих подій у самому Кремлі. Сотні разів вона могла переконатись, і напевно переконалась, що потрапила в червону пастку московського імперіялізму, підфарбованого „комунізмом". Але ця „героїчна жінка", як її величає совєтська преса, не здобулася навіть на хрущовського типу виступ проти кремлівських мракобісів у XX столітті. Ранній ідеалістичний дух Дольорес обернувся в дух вислужництва. Цього року вона заявила, як пише „Правда" з 9-го грудня, що „для комуністів було й залишається очевидним, що захищати СССР від будь-якого типу ворогів означає захищати інтереси еспанської робітничої кляси"...

Нині в Америці є немало дівчат - ідеалісток, яких спритні ловці душ намагаються заплутати в комуністичні тенета. Але американська преса не цікавиться Ібаррурі-Пасіонарією, і немає кому розповісти про трагічну долю жінки, яка розпочинала життя молитвою за Еспанію, а закінчує зразками еспанської національної зради, зрадою Бога і Батьківщини.

Леонід Полтава

100-ЛІТНІЙ ТРУДІВНИК

У м. Полтаві все невеличке приміщення Олександра Шапочника заставлене велосипедами, швацькими машинами, фотоапаратами, примусами, електричними плитками тощо. Там живе і працює від ранку до пізнього вечора 100-літній „Батько Андрій", як його з любов'ю називають полтавці, який народився в 1870 році і який уже 80 років безперервно працює. Слюсар, токар, шліфовальник, коваль — високого росту й міцної будови. „Батько Андрій" користується любов'ю і довір'ям клієнтів: у нього різної „апаратури" на ремонт більше ніж у кількох майстернях, що їх так не вистачає для населення великого міста. Майстер почуває себе добре, хоча останнім часом почав трохи недочувати й відчуває біль у ногах. На запитання, як себе почуває, він відповів: „Слава Богу", ось тільки ноги почали поболювати . . . І чого б це воно, як ви думаєте?" На день народження ніхто не давав Андрієві Шапочнику ні орденів, ні медалів, але знайомі й незнайомі, відвідувачі його майстерні, обдарували „Батька Андрія", чим тільки могли.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: д-р Михайло Данилюк

МЕДИЦИНА ПІД ЯЛИНКУ

Не релігійну або національно - традиційну сторінку святкового різдвяного періоду маємо на увазі в цій колюмні, хоч християнська філософія та біологічні науки і мають у своєму корені більше спільного, як це іноді думають. Хочемо кинути поглядом „більше практично" на ту ялинку, що стоятиме у вашій хаті. Думаєте, що лише для дітвори там дарунки? Думаєте, що ви вже перейшли через цей вік сподівань і надій, і вам нічого шукати? Пошукаймо разом.

Від часів батька усистематизованої медицини Гіппократа, майже дві з половиною тисячі років розвивається біологія, невід'ємною частиною якої стала медицина. Як свою базу, на той час, взяла вона досвід тисячоліть, коли людина знайшла вогонь, а згодом метал. Адже це метал, розпечений до червоного, став першим хірургічним інструментом. Тепер ми знаємо, що був це найправильніший метод стерилізації інструмента і найкращий спосіб спиняти кровотечу, розрізавши абсцес, відрізавши поранену частину тіла.

Середні віки приносять розквіт анатомії, фізіології, експериментування з біохемією, поширення лікування рослинами. Постають гіпотези причиновости недуг. Невтомний людський геній наполегливо шукав. Перше велике вікно, через яке сиплються людству незамінні дарунки на цілі століття — це було відкриття бактерії Пастером. Виявляється величезний світ мікроорганізмів, цієї частини матері - природи, яка приносить людині чимало доброго, але й завдає їй багато лиха у формі інфекційних недуг.

Цей період стає початком нових, потрясаючих відкрить, а вслід за ними — епох імунізації і антибіотиків. Порахуйте лише найголовніші хвороби, які стало можливим лікувати або їм запобігати! Такі, наприклад, недуги, як чорна віспа, правець, холера, всякі види тифів, дитячий параліч, туберкульоза, запалення легень, інфекції мозку, органів дихання, шлунково - кишкового тракту, сечових органів, шкіри, кісток — це все недуги, які свого часу вбивали десятки й сотні тисяч людей. А сьогодні їх майже не існує в цивілізованих частинах світу, багато, а то й більшість з них, можна оминути звичайною іньєкцією імунізаційного матеріялу.

Скільки, наприклад, за нашої пам'яті, у злощасній історії останніх світових воєн вигинуло людей від туберкульози, тифу, правця, малярії, різних інфекцій внутрішніх органів? Скільки дітей померло від менінгітів та поліомієлітів? Це взагалі неможливо обчислити. Але тепер запалення легень лікується протягом кількох днів, черевний тиф — протягом тижня, процес туберкульози зупиняється протягом місяця, дітей від поліомієліту забезпечується на все життя, старших від правця на довгі роки, цілі країни від віспи назавжди.

Відкриття сульфонамідів, а згодом першого антибіотика — пеніциліни на початку сорокових років — це була своєрідна революція в медицині. Це був великий дарунок людству, який можна збагнути не статистикою, а глибоким роздумуванням, часто тримаючи людське життя в руках від першого віддиху новонародженого аж до останнього удару серця старенької людини.

Кожний новий рік — наче під ялинку — приносить нові й нові досягнення медицини, що стають на службу людині. Ось ще недавно, здається, чимало дітей залишались на все життя каліками від рахіту, але відкриття вітаміну „Д" цілком їх виліковує. Ще не так давно багато дітей гинуло від „народженої жовтяниці", але відкриття нового фактору в крові, т. зв. „Рг-фактору", рятує від загибелі десятки тисяч немовлят. Ще недавно майже всі діябетики, себто люди з цукровою недугою, гинули і час їх дуже важкої смерти від цукрового отруєння визначався лише ступенем недуги. Тепер, при наявності інсуліни та інших ліків, смерть від діябету можлива лише в тієї людини, яка цю недугу свідомо занедбує.

Ось цікавий випадок з медичної літератури. Після того, як канадійський лікар, мавши діябет, перший впорснув собі інсуліну, відкриту в 1922 році його колегою, одною з перших пацієнток на експериментальній базі стала 15-річна дівчина. Вона була в останній стадії цієї недуги, і її виснажене тіло важило лише 48 фунтів. Їй дали інсуліну, на той час ще недосконалу. Протягом трьох місяців дівчина повернулась до нормального життя. Тепер вона не лише мати й бабуня, але й одна з передових жінок Америки. Її ім'я тримається „у медичному секреті". Чи міг бути для неї кращий дарунок під ялинку, як інсуліна? А таких людей — мільйони.

Останні досягнення хірургії судин і серця, навіть т. зв. відкритого серця, коли повністю припиняється його працю на час операції, — не лише рятують тисячі людей від неминучої смерти, але й це метод, про який могли лише мріяти лікарі ще два десятки років тому. Операції, що забезпечують людину від, здавалося б, неминучого мозкового удару, перещеплення нирок, шкіри, костей, рогівки ока, сухожилків, суглобів — це вже сьогодні майже стандартні операції. Згадати б можна перещеплення інших органів, включно із серцем, які щораз більше вдосконалюються.

А лікування серцевих ударів? Адже ще два десятки років тому до 80% людей, які мали серцевий удар — гинули. Тепер 80% виживає, модерні ліки, прилади, устаткування в лікарнях, знання лікарів „не дають умерти" людині, передчасно ураженої серцевим ударом. Тисячі людей, які ще недавно гинули від уремії, майже амбуляторно переходять діялізу нирок кожного разу, коли їхні нирки накопичують багато отруйних речовин, і живуть нормальним життям.

Таких і подібних прикладів тисячі. І у вас, може, такі випадки траплялися серед

(Закінчення на стор. 3-ій)

І .Вовчук

„І ПОВЕРТАЄТЬСЯ ВІТЕР НА КРУГИ СВОЇ"

(1)

У західній пресі іноді розважаються над майбутніми змінами в Кремлі. Недавні пересунення в КҐБ, всесильному органі, „очах і вухах" держави імперського соціялізму постали ті розважання. Кожна зміна в каґебівській системі є ознакою невгаваючої боротьби за владу на державному шпилі, бо „очі і вуха", а їх сотні тисяч там (не бракує й тут) є головним знаряддям, яким тримається диктатура партійної оліґархії.

Від листопадового Пленуму ЦК КПСС (1969) країну готують до 24-го з'їзду партії. Останні доповнення в совєтському законодавстві, на мою думу, є провісником нового курсу. Замість „лібералізму", якого виглядають співіснувальні політики, прийде зміцнення диктатури.

З 1-го січня наступного року в СССР набуде сили новий закон, який до деталів визначає характер відносин між робітниками і службовцями та підприємцем-державою. Закон має стимулювати прискорення темпів розвитку промисловости і економіки країни, яку там за догмами ленінсько-сталінського марксизму вважають базою суспільного прогресу.

У підготові до 24 з'їзду КПСС, остаточно визначеного на 30 березня, буде затверджуватись новий курс політики всевладної оліґархічної верхівки, і новий закон, на мою думку, є одним з показників того курсу. 15 липня ц. р. Верховний Совєт затвердив закон (звичайно одноголосно), і названо його „Основним законодавством про працю".

У передз'їздовій лихоманці, що охопила всі закутини московського царства, в якому все, що дихає й живе, має за даним згори пляном змагатись за „маштабні показники" і економічні осяги, про закон не згадується і преса промовчує узаконені вже нові „благодаті" партії. Хоч на підприємствах України, як згадує республіканська преса „на украинском языке", партійні організації розгортають кампанію (ще одну!) за піднесення правової культури серед робітництва. Видно, що нове Міністерство Юстиції, 58-ме за порядковим числом, відновлене в цьому році, почало в дусі нового закону „виховувати у громадян комуністичне відношення до праці, нетерпимість до антисуспільної поведінки, пережитку минулого" („Правда" з 10. 10. ц. р.).

Згадка про „антисуспільну поведінку" серед різних груп населення є ознакою того, що діяльність нового міністерства, як і кампанія „піднесення правової культури", пов'язані з органами КҐБ. Виглядає, що „залишків минулого" стає більше, і з ними не дають собі ради „очі і вуха" таємної поліційної системи. В. Теребілов, 58-ий імперський міністер юстиції, покликаючись на „непомильного вчителя", сказав, що „створений за Леніна Народний Комісаріят Юстиції відіграв велику ролю у встановленні й укріпленні радянської влади". Аналогічну ролю, мовляв, має виконати і нове міністерство після з'їзду, що „відкриє зелене світло" нового курсу партії. А ленінський комісаріят юстиції, як то добре відомо, був першим органом безпощадного московсько-большевицького терору.

У столицях імперського комплексу вже нині пошепки говориться: „58 для 59", розуміючи під цим, що 58-ме міністерство широко стосуватиме 59-ту статтю кримінального кодексу, за якою каралось і карається за т. зв. політичні злочини, названі „антисуспільними виявами". В 1920-их роках ними була активна боротьба проти большевизму, на Україні „петлюрівщини", пізніше стала контрреволюція, шкідництво, а нині є націоналізм і „бандерівщина".

„На Україні, — як пише Валентин Мороз, — націоналісти це українська відміна „шкідника". За всі безглуздя Сталіна, Хрущова (і нинішньої диктатури, очоленої Брежнєвим — І. В.) несе відповідальність „шкідник". Немає хліба — „шкідник", свині дохнуть у колгоспі — „шкідник". У Західній Україні все зло (в тому числі повінь у 1968 р. в Карпатах) походить від націоналістів". („Хроніка спротиву").

Відновлення Міністерства Юстиції, скасованого за царювання Хрущова, на мою думку, є одною з ознак того, що в репресивній політиці почнеться новий етап — ще безоглядніший. „Повертається вітер на круги свої" — на сталінські шляхи. Органи 58-го міністерства, перед якими поставлено завдання „підвищити рівень діяльности юридичних установ у скріпленні соціялістичної законности та суспільного порядку і посилення боротьби з злочинністю", широко застосовуватимуть 59 статтю до всіх „винних" у трухлявінні системи імперського соціялізму. До одних — за „летунство" і „тунеядство" та „хуліганство", до інших — за безгосподарність та „невикористання матеріяльних резервів", а найбільше за „порушення суспільного порядку".

В Україні, як і в інших національних республіках, що є в колоніяльному стані „суверенности", де національний спротив ширшає, „скріплення соціялістичної законности і суспільного порядку" стане ще одним знаряддям в руках „тварей і морд" в поборюванні націоналізму. Вже в жовтні ц. р., як писав секретар ЦК КПУ В. Дрозденко в „Правді" (10.10 ц. р.), в багатьох областях України практиковано розправи, на яких „порушників суспільного порядку змушують тримати відповідь перед сходом села". Цей вандалізм зветься „поглибленням народньої демократії". Це так нагадує сталінські чистки 1930-их років! Нині засяг ширший, бо й національний спротив і протиімперська боротьба поширились, а політичний характер їх став виразніший.

**

„Основне законодавство про право" — документ жорстокий. Більшість статтей його скеровано проти робітництва, яке в пресі величають „ведучою силою в боротьбі за побудову комунізму". Читаєш його, і мимохіть приходить думка, в якому віці його складено? У XVIII чи на початку XIX? Але дата вказує, що документ створено в 1970 році, в час підготови до з'їзду партії.

Секретар ВЦСПС Прохоров, вносячи проєкт „законодавства" на затвердження Верховного Совєту (безмовна показуха совєтського парляментаризму), назвав законодавство „великим завоюванням Жовтня", а ще більшим „благодійством партії для робітників і службовців". Вироблено те „благодійство" на підставі листопадових постанов пленуму ЦК КПСС (1969 р.). А пленум, як відомо, побачивши загрозливий стан в економіці країни, за окресленням акад. Сахарова „близький до катастрофічного", і постановив ужити найрішучіших заходів, щоб навести порядок в економіці країни.

(Далі буде)

СОЮЗОВЦІ! ЦЬОГОРІЧНА ОРГАНІЗАЦІЙНА КАМПАНІЯ ПРИНЕСЛА ДОСІ 4.972 ЧЛЕНІВ. ЩЕ ТІЛЬКИ 1.028 ЧЛЕНІВ БРАКУЄ ДО 6,000. ДОКЛАДІТЬ УСІХ ЗУСИЛЬ ДЛЯ ДОПОВНЕННЯ ЦЬОГО ЧИСЛА, ЩОБ З ПОВНИМ УСПІХОМ ЗАКІНЧИТИ ЦЕЙ КОНВЕНЦІЙНИЙ РІК УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

ШАНОВНІ СЕКРЕТАРІ ТА ОРГАНІЗАТОРИ УНС!

Членська кампанія 1970 року кінчається з 31-им грудня, Тому аплікації нових членів прийматиме Головна Канцелярія тільки до 31-го грудня 1970.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 31-го грудня 1970.

Пам'ятайте, що до кінця цьогорічної членської кампанії залишилося ще тільки кілька днів!

Головна Канцелярія УНС

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ІСТОРИКІВ В УВАН У ЗСА

5-го грудня 1970 р. відбулась в УВАН у ЗСА восьмирічна конференція українських істориків та дослідників суспільних наук, присвячена проблемам історіографії та методології української історії. Конференцію відкрив проф. Олександер Оглоблин, Президент Академії, підкресливши, що щорічні конференції істориків це форум, на якому у творчій співпраці зустрічаються вчені різних генерацій. Сьогоднішня тема — методологія української історії — надзвичайно важлива для української історичної науки. Час підсумувати досвід, переглянути наукову зброю. Проф. Оглоблин з вдячністю відзначив працю професорів Т. Гунчака та М. Богачевської - Хом'як, що зорганізували конференцію, і передав організаційному комітетові провід конференцією. Проф. Гунчак від імені комітету попросив проф. І. Лисяка-Рудницького головувати.

Проф. О. Пріцак зробив доповідь „Методологія дослідження середньовічної України", він нагадав, що на початку 20-го століття проф. М. Грушевський запропонував схему української історії, що полемізувала з російською історією. Але схема, створена на початку цього століття, сьогодні не задовольняє українських істориків. Порядком дискусії проф. Пріцак накреслив кілька проблем історичного дослідження середньовічної України, ща потребують опрацювання, зокрема він ствердив, що історію України можна трактувати відірвано. Всесвітня історія дає відповідь — чому Київ здобув центральну ролю в Східній Европі (лежав на перехресті міжнародних торгівельних шляхів) і чому занепав (занепад Візантії, перехід світової торгівлі до Венеції, пізніше до Ґенуї). Проблема хрищення з'ясовується на тлі міжнародніх відносин. Історія Східньої Европи дає відповідь, чому Галич і Волинь перейняли провідну ролю.

Проф. Пріцак також порушив проблему міст, що тепер дуже цікавить істориків різних країн, адже міська культура є базою европейської культури. Ця проблема дуже важлива для України, де міста постали у 8-му столітті, але країна довший час була сільською. Доповідач відзначив, що історики повинні обережно підходити до археологічних пам'яток. Для істориків цінні пам'ятки з часів, для яких є письменні джерела, в іншому разі це є праісторія.

Проф. Оглоблин доповідав про проблему схеми історії України 19-го - 20-го сторіч (до 1917 р.). Він нагадав, що схема М. Грушевського не була довершена, вона закінчилася на кінці 18-го ст. Після Революції, в академічних колах з'явилась практична потреба мати схему історії України для 19-го - 20-го віків, зокрема така схема була потрібна для університетських викладів. В 1920-х роках університетські учні робили спроби дати нову схему, та перешкодив розгром.

Проф. Оглоблин накреслив ряд методологічних питань, підкресливши, що основні процеси історичного розвитку України в 19-му столітті і до 1917-го р. мають бути розроблені на тлі історії всієї Східньої Европи. Історію України треба розглядати, як самостійний історичний процес, а не трактувати її в рямцях історії Росії. Треба вивчити не лише культурне відродження, але цілий комплекс проблем: процес формування українського територіяльно - національного масиву, економічний розвиток України, політичні проблеми (зокрема імперська політика на Україні), проблема провідної верстви, проблема соціяльної структури України, проблеми культурного процесу на Україні (тут треба вивчати не тільки вузько-українські аспекти, а увесь культурний розвиток, нпр. університети), процес формування модерної української нації. Кожна з цих проблем є дуже складною.

Періодизація має специфічні труднощі. Російська, а за нею і українська совєтська історіографія включає історію України 19-го - 20-го століть до історії Росії і застосовує два типи „канонізованої" періодизації: або поділяє згаданий відтинок історії на періоди февдалізму і капіталізму, або застосовує „спеціяльну" періодизацію, переважно на базі революційних рухів: доба декабристів, народників, демократизм, і т. д. Українська історична наука повинна розробити періодизацію, побудовану на наукових підвалинах. Тим часом це можна зробити лише для окремих проблем. Також можна розробити низку проєктів періодизації, корисних для навчання чи популяризації. Треба розробити ряд монографій, що зокрема можуть зробити докторанти в Гарвардському університеті. Одне з чергових завдань — перевидання джерельних матеріялів.

Проф. І. Лисяк - Рудницький, що виступив, як коментатор до доповіді проф. Оглоблина, сказав, що в основному він поділяє його думки. Епоха від кінця 18-го віку до 1917-го р. охоплює коло 130 років. Кінцеву межу легко визначити. Початок — кінець „старого режиму", кінець козацької держави, завоювання Росією земель понад Чорним морем, розподіл Польщі. В літературі переважно трактують український рух згаданої доби, а треба досліджувати цілість процесу, хоч би він не був забарвлений національними фарбами. Промовець уважає, що треба ширше досліджувати інтелектуальні процеси.

Після доповідей відбулася дискусія, в якій взяли участь проф. І. Витанович, С. Гаєвська, проф. В. Голубничий, д-р О. Домбровський і проф. М. Чубатий.

Л. Дражевська

Баль Української Преси — чому у Філядельфії і чому в залі ім. св. Йосафата?

Школа ім. св. Йосафата у Філядельфії

(cc) — Діловий Комітет для підготови Балю Української Преси, який відбудеться у Філядельфії, в суботу 30 січня 1971 року, на своєму першому пленарному засіданні за участю представників Фінансової Комісії СФУЖО і СУЖА, довго призадумувався, яку вибрати залю. Були два погляди: один, щоб Баль відбути в одній із найкращих заль міста, в якомусь готелі, як це роблять деякі наші організації, а другий, щоб відбути в українській залі. Після ширшої дискусії перемогла думка, що перший в ЗСА Баль Української Преси повинен відбутися в українській залі. Мотиви такого одноголосного рішення були такі:

— українська преса бідна під фінансовим оглядом, наші пресові органи не мають таких комерційних прибутків, як преса державних народів. Ото ж, влаштовування Балю Української Преси в люксусових залях було б очевидним дисонансом між дійсністю і претенсіями,

— українська преса, яка голосить гасла „свій до свого" і постійно пропагує збереження рідних надбань, могла б поставитися критично до рішення йти до чужої залі у наслідку чого українські гроші опинилися б в чужих, може і ворожих нам, власників готелю,

— не заля, але учасники імпрези рішають про настрій, і тільки люди з почуттям меншевартости будуть почуватися в вечірніх одягах добре в чужій, а зле в своїй залі. Що ж стосується вечірнього одягу, то це не означає, що всі пані мусять бути в довгих, бальових суконях.

— прибуток з Балю Української Преси має бути призначений на міжнародню працю СФУЖО і поширення діяльности СУЖА. При великих видатках зв'язаних із винаймом чужої залі — існує небезпека дефіциту, про що добре знають деякі наші організації.

Рішивши відбути Баль Української Преси у Філядельфії з технічних причин, Діловий Комітет призадумався, в якій залі відбути імпрезу. Остаточно вибір упав на залю - авдиторію школи ім. св. Йосафата з таких причин:

— модерна авдиторія школи ім. св. Йосафата, у північно-східній частині Філядельфії — збудована недавно коштом майже пів мільйона долярів, є модерне влаштовання і може помістити 500 гостей. Дільниця, в якій знаходиться авдиторія ім. св. Йосафата — одна з найкращих і там нема злочинства, чи небезпеки. Доїзд до неї шляхом число один з півночі, чи автострадою Ню Джерзі Тинрпайк з півночі і півдня дуже догідний і хто їде автом минає цілком небезпечне середмістя. Точніше, доїзд такий: шляхом ОДИН, по Рузвелтбулеварді (з півночі) завернути на тайсон (Тисон) на ліво і минути п'ять світел. На вулиці Ґленлок (Ґленлокк) — завернути на право і їхати малий квартал на право до авдиторії при вул. Дистон (Дістон).

Коли їхати Ню Джерзі Тирнпайком, то треба виїхати на виїзді число 4 (в сторону Філядельфії) і їхати шляхом 71 до мосту Такома-Палмайра. Переїхавши міст — їхати просторо по Левик вул. (Левикк), переїхати Торресдейл вул., минути ще одне і на Дітман вул. (Дітман ст.) завернути на право. Цією вулицею доїхати до Дистон вул., при якій і є авдиторія.

По стороні Ню Джерзі і на Рузвелт булеварді є гарні мотелі, в яких можна переночувати.

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редагує: Д-р Михайло Данилюк

(Закінчення зі стор. 2-ої)

близьких або дальших свояків. Може й вам самим доводилось крізь таке переходити? Адже всі ці здобутки людського генія, ці дарунки Провидіння, яке наділило людину розумом і прагненням досліду, вони від вас на відстані телефона. Вам вистачить піднести слухавку, і протягом короткого часу вам доражджує не лише лікар, — в лікарні вас зустрічає штаб лікарів, мадерна аптека, модерні прилади, апаратура. Усе це не лише лікарські халати, холодні машини, ляборaторні пробівки. Це — досвід здобутків, навіть, якщо хочете, від Гіппократа починаючи і на модерній добі кінчаючи. Що може бути приємніше, дивлячись на зелену ялинку, як таке почуття безпеки? Якого дарунку ще треба шукати?

Медицина невпинно проґресує, вона ще не відкрила всіх таємниць людських недуг, психіки, життя. Пригадуються слова одного професора, який сказав, що ми в науці і професії кожного дня відкриваємо нові двері, зближаючись до правди, хоч останніх дверей ніколи не відкриємо... Він, мабуть, мав рацію. Людського життя, в його глибинній філософії, неможливо міряти машиною, пробівкою, ліком чи інєкцією. Є ще й інші процеси у людини. Може тому вона й обдарована думанням і чуттям, щоб збагнути глибину великої містерії Різдва...

Христос рождається!

Усім Читачам обох календарів бажаємо Веселих Свят. Наша наступна колюмна появиться 12 січня.

РІДКІСНА ОПЕРАЦІЯ

Її зробив харківський лікар А. Шкіль, витягнувши з грудей хлопчика невелику рурку, яку він випадково проковтнув. Щоб не розтинати грудей і не робити занадто складної й небезпечної операції, лікар-доцент попрохав виготовити для нього тонкий металевий прут з ґвинтиком у кінці. Ним він і витягнув рурку з легені, стежачи під час операції черерез телевізійний апарат за порухами металевого прута. Хлопець уже пішов до школи. Вістку подала не київська преса, а московська „Правда" з 9-го листопада.

ПОВІДОМЛЕННЯ СКВОР

Президія Екзекутиви СКВОР беручи до уваги факт, що в більшості країн вільного світу є впроваджена нумераційна система кляс, модифікує постанову пленуму з грудня 1969 р. так:

Українські школи в діяспорі є 12-річні і називаються Рідними Школами. В шк. році 1970 - 1 навчання в 7-их клясах тих шкіл ведеться за новою програмою.

В шк. році 1971 -2 навчання в рідних школах в діяспорі вестиметься в клясах від 1 - 12 з тим, що навчання в 12-ій клясі триватиме тільки 4 місяці (від м. вересня до грудня). Той час є призначений на повторення матеріялу до іспиту зрілости, який повинен відбутися по різдвяних святах в м. лютому).

Школи які не підпорядкуються тій постанові будуть віддані під публічний осуд.

ЗАСІДАННЯ ЮВІЛЕЙНОЇ КОМІСІЇ В БАВНД БРУКУ

Бавнд Брук, Н. Дж. — На 1971 рік, крім інших річниць, припадає 50-ліття Першого Всеукраїнського Церковного Собору УАПЦеркви в Києві та 50-ліття Архипастирського служіння Митрополита Іоанна Теодоровича. Головним редактором ювілейного „Збірника" призначено Владику Марка. На жовтень 1971 р. призначено черговий Собор УПЦеркви в ЗСА, і тоді ж заплановано відбути ювілейні святкування обох річниць. Повідомив про такі рішення журнал „Українське Православне Слово" з грудня 1970 р.

ПОЕТ ВОЛОДИМИР ГАВРИЛЮК

Монтреаль. — Вечір літературної творчости видатного поета Володимира Гаврилюка влаштовує в неділю 3-го січня 1971 р. Монтреальський Відділ Асоціяції Діячів Української Культури, АДУК, в залі парафії св. Михаїла при вулиці Ібервіль ч. 2376. Крім поета, збірка якого „Тінь і Мандрівник" відзначена на Франківському літературному Конкурсі в Чикаґо, виступатимуть д-р Б. Стебельський, голова Правління АДУК, мґр. Орест Павлів та студентська молодь. Початок о 4-й по полудні.

ВІДЗНАЧИЛИ ЮВІЛЕЙ АКТОРІВ ТАГАЄВИХ

Торонто. — Прихильники театрального мистецтва вшанували талановитих акторів, корифеїв української сцени Михайла і Ганну Тагаєвих в Торонті, в день 50-ліття їхнього подружнього життя. Зустріч відбулася в домі п-ва Зозуляків, заходами комітету, на чолі з М. Галюком. П-во Тагаєвих привітали представники громадських, церковних і культурних організацій і товариств, а в кінці хор „Прометей" з відомим солістом-басом Йосипом Гошуляком проспівав ювілятам - акторам „Многоліття".

Братство св. о. Миколая, 5-ий Відділ УНС в Асторії, відбуло річні збори

Загальні Збори 5-го Відділу УНСоюзу, Братства св. о. Миколая, перевибрали одноголосно на пост секретаря Миколу Хоманчука а на предсідника обрано більшістю голосів ред. Володимира Левенця. Інших членів уряду Відділу переобрано разом зі секретарем М. Хоманчуком у дотеперішньому сдладі. Цим члени виявили признання урядовцям свого Відділу за їхню віддану працю та успіхи у приєднуванні нових членів, яких сам Микола Хоманчук придбав 52 у 1970 році. Ці Загальні Збори відбулися 20 грудня в Асторія з участю 54 членів Відділу та близько двадцяти гостей. Вікрив їх предсідник Відділу Андрій Малан, який привітав приявних, а зокрема представників з Централі: заступника гол. предсідника Володимира Сохана, головного редактора „Свободи" Антона Драгана та обласного організатора Василя Оріховського. Опісля вибрано предсідником Зборів Володимира Левенця, а секретарем пані Наталію Хоманчук.

На початку нарад відчитав протокол із попередніх Загальних Зборів секретар Відділу Микола Хоманчук і цей протокол був прийнятий одноголосно. Вслід за цим члени уступаючого уряду здали звіти з діяльности: предсідник Андрій Малан із загальної праці Відділу та своєї власної активности в ньому, Микола Хоманчук із праці на пості секретаря Відділу та про свій здобуток 52 нових членів у 1970 році, касирка Маріянна Климишин із праці над збіркою вкладок та їх пересилкою до Головної Канцелярії, та голова Контрольної Комісії Маріян Курочка із контролі діловодства Відділу і Братства. У своєму звіті поставив він внесок на уділення абсолюторії, що і схвалили члени одноголосно після короткої дискусії та вияснень членів уряду.

Запрошені до слова гості з Централі виголосили короткі привіти та висловились із признанням про працю Відділу та його урядовців. Ред. А. Драган підкреслив вартість забезпеченевої та культурної діяльности УНСоюзу та представив ці дві ділянки праці УНСоюзу, як будову двох хмаросягів: будинку Головної Канцелярії, яка буде символом господарської сили УНСоюзу, та видання Енциклопедії Українознавства і інших культурних досягнень УНСоюзу, які треба вважати культурним хмаросягом УНСоюзу. Заступник гол. предсідника Володимир Сохан розповів про закінчення підготовки і плянів будинку УНСоюзу та вияснив детально умови цієї будови та її користі для УНСоюзу. Порівнюючи УНСоюз до інших комерційних забезпеченевих установ та стверджуючи загальну байдужність в господарському житті країни, В. Сохан подав на прикладах, як УНСоюз дбає та турбується про своє членство і цим самим дає йому найкращі умови забезпечення та користі з членства. Обласний організатор Василь Оріховський привітав зібраних членів та погратулював Відділові за проблену працю, підкреслюючи зокрема організаційні досягнення секретаря Відділу Миколи Хоманчука.

Після доповідей гостей заряджено вибір нового уряду Відділу та Братства на 1971 рік, до складу якого ввійшли: Володимир Левенець — предсідник, Андрій Малан Заступник предсідника, Микола Хоманчук — секретар, Іван Дзядів — заступник секретаря, Маріянна Климишин — касир, Іван Іленко — заступник касира, Степан Ковалівський — організаційний референт, Василь Пукіш — прапороносець, Маріян Курочка, Іван Чуба і Богдан Демчук — члени Контрольної Комісії.

Офіційні наради Загальних Зборів закінчено точкою внесків і запитів, в якій на пропозицію Івана Дзядова та після вияснень про цінність Катедри Українознавства та Центру Українознавчих Студій на Гарварді схвалено пожертву на цей Центр Українознавчих Студій в сумі 200 дол. При перекусці, яку підготовили п-і — членки Відділу, ще довго велися дружні розмови на союзові та загально-громадські теми.

ЗА НЕПІДТВЕРДЖЕНИМИ ОФІЦІЙНО ВІСТКАМИ

Департамент Здоров'я, освіти й Суспільної Опіки має в пляні зліквідувати 8 шпиталів типу „Паблик Гілт Сервіс", в тому й один великий на Лонг Айленді. Шпиталі були побудовані ще в 1930-х роках і нині не відповідають зростаючим санітарним вимогам. Лікуються в них переважно моряки з торговельної американської фльоти і чужинецькі моряки. За президента Айзенгавера такого типу шпиталів було 24. Якщо зачинять 8, то в ЗСА залишаться активними лише три спеціялізовані шпиталі: один обслуговує заражених проказою, а два — наркотиками.

ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ФОНД „ЦЕРКВА В ПОТРЕБІ"

ПОВІДОМЛЕННЯ Членам і Відділам УНСоюзу

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та зделонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 31-го ГРУДНЯ 1970 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1970 рік. З уваги на це, закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у ЧЕТВЕР, 31-го ГРУДНЯ 1970 року до вечора.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

Діляємося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 19-го грудня 1970 р. несподівано відійшов у Вічність, на 78-му році життя наш Найдорожчий

БАТЬКО, БРАТ, ШВАҐЕР, СТРИЙКО і ДЗЯДЗЬО

бл. п.

МИХАЙЛО КРАМАРЧУК

ПАНАХИДА у вівторок, 22-го грудня 1970 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Петра Яреми в Ню Йорку, Н. Й.

ПОХОРОН в середу, 23-го грудня 1970 р. о год. 9-ій рано з того ж заведення до церкви св. Юра, а опісля на Holy Cross Cemetery в N. Arlington, N.J.

В глибокому смутку:

ЗЕНОН — син з дружиною НЕЛЕЮ
АННА ДЕМЧУК — донька, з мужем БОГДАНОМ
ОРИСЯ ПАНЧУК — донька
ГРИГОРІЙ — брат з родиною
ОЛЕКСАНДЕР — брат з родиною
ВАСИЛЬ — брат з родиною
ОЛЕКСАНДЕР — кузин з родиною
ЛЮБЧИК, ЗІРКА, ЗЕНОН і БОРИС — внуки.
Близча і дальша Родина тут і в Европі.

Замість квітів, просимо складати пожертви на фонд „Церква в Потребі".

НТША ВІДБУЛО 18-ТІ ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

такти НТША і УВАН. Найбільше уваги зосередити на ювілею НТШ. — Ред. І. Дурбак — інформує про Комісію регіональних дослідів і відповідні видання. — І. Кедрин: Необхідно приспішити справу перетворення мертвого нерухомого мастку в реальний видавничий капітал, — краще взагалі не видавати англомовні видання, як видавати науково неповноцінні, треба тіснішої контролі над регіональними виданнями під фірмою НТШ. — Проф. Леонід Рудницький: Українська тематика здобуває собі щораз більше уваги в американських університетах. — Проф. Роман Максимович: Є вже багато добрих українських науковців в різних американських високих школах, треба притягати їх до членства в НТШ. Проф. П. Ковалів і проф. Н. Яната — про термінологію й Термінологічний Центр. — Проф. д-р П. Стерчо: про транслітерацію. Д-р В. Шандор: про притягання до НТШ молодого українського наукового нарибку. — Д-р Б. Корчмарек говорив про труднощі видання готових творів. — Д-р М. Стахів у відповіді дискутантам боронив корисність видавання англомовних видань популярно-наукового характеру, потрібних головно молоді, що їй легше читати англійською мовою. Прийнято з признанням до відома всі звіти. Схвалено резолюції загального характеру. Приявних було 38 осіб, з того 9 дійсних членів, один член-кореспондент і 28 звичайних члнів, — які разом розпоряджали, на основі уповноважень, 90-ма голосами. Секретаріювала п-ні Лідія Бурачинська.

ТОВАРИСТВО „ВОЛИНЬ" У ВІННІПЕГУ

Вінніпеґ, Ман., — Згідно з побажанням Митрополита Української Греко-Православної Церкви в Канаді Владики Іларіона Товариство „Волинь" перебрало на себе всі видання „Віри й Культури" Блаженнішого Іларіона. Передання тих видань Товариству „Волинь" відбулося я в порозумінні з Консисторією УГПЦеркви в Канаді, про що повідомлено у „Віснику" з 15 грудня з Вінніпеґу.

ПОПУЛЯРНІНТЬ ХОРУ „ЧЕРЕМШИНА"

Чикаґо. — Створений рік тому жіночий хор „Черемшина" при українській католицькій парафії св. Володимира й Ольги нараховує тепер 65 хористок у молодому віці. Всі хористки виступають у сукнях в українському стилі. Хор з успіхом виступав у Чикаґо та в День Помісности УКЦеркви в Канаді, у Торонті. Дівочий хор „Черемшина" перебуває під опікою Сестрицтва Покрови Пресв. Богородиці, диригує ним п-і Олена Лебедович.

Біля 2 000 глядачів подивляли...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

торії Гантер коледжу, розпочала голова УСКлюбу А. Фанок, сказавши англійською мовою, що метою концерту є познайомити присутніх з культурою України, того народу, який заповзялася винищувати комуністична Росія. „Ми потребуємо, Америко, твоєї допомоги!" — сказала молода студентка. Українською мовою промовляла, покликаючись на заповіти Тараса Шевченка, студентка Єлизавета Сидір-Чарторийська в гарній українській народній ноші. Час на цьому концерті летів непомітно, бо такі були привабливі переважно молоді його виконавці і так вдало чергувались різноманітні точки. Після „Привіту" українських дівчат з рушниками, що закінчився бравурним молодечим танцем, у виконанні Танцювального Ансамблю Осередку СУМА в Ню Йорку, під керівництвом хореографа Олега Гензи, залунала „Соната оп. 23" Бетговена у виконанні студентки Українського Музичного Інституту і Гантеру Наталії Даниш, на зміну якій прийшли рецитаторки монтажу „Україні", студентки А. Лавро і Є. Чарторийська. Безконечні оплески вкрили виступ дівочого великого хору Осередку СУМА ім. ген.-хор. Т. Чупринки під дириґуванням інж. Романа Степаняка, який виконав три українські колядки, „Марш Блакитної Дивізії" та радісний „Весняний Вальс", слова і музика дириґента, з відомою солісткою кольратурним сопрано Валентиною Жила-Наливайко і солями п-і Марти Степаняк-Кокольської, яка й проводила всію програмою, та Бриґітою Заяць. Акомпаніював пяніст Тарас Левицький. Знаний, добре зіспіваний Квартет „Каравана" під керівництвом п. Бемка, з А. Ковалем за фортепіяном і з ґітаристом Б. Кряком, виконав п'ять пісень, від „Світить місяць" з циклю повстанських до жартівливої „Ой, ду-ду", зібравши заслужені оплески. Сердечно привітала заля репрезентативний мішаний хор „Думка" під дириґентурою проф. Олександра Берника, за фортепіяном проф. А. Омельський, який впевнено вів акомпаніямент навіть тоді, коли випадково на кілька хвилин погасло освітлення біля фортепіяна. Солісти: О. Новицька-Зам'ята, С. Назаркевич та І. Зам'ятий виконали з хором уривок „Село" з опери Андрія Гнатишина, вступний хор до опери „Утоплена" Миколи Лисенка і в обробці Олександра Кошиця „Бодай тая степовая". Дві народні пісні приємно відспівали без дириґента юні сумівки з Ансамблю Бандуристок, супроводжуючи спів грою на бандурах, а закінчили цей перший великий показ української вокально-музичної культури в Гантері танцюристи-віртуози та увесь склад Ансамблю СУМА „Верховинці" під керівництвом Олега Гензи: бурхливий, нестримний „Гопак" переривали глядачі багатьма спонтанними оплесками.

Перший Український фестиваль пісні й танку в авдиторії Гантер Коледжу закінчила короткою подякою виконавцям і присутнім п-а Анна Фанок, висловивши надію й побажання Українського Студентського Клюбу, щоб він не був останнім.

КИЇВ ІСНУВАВ у 5 СТОЛІТТІ

Наукові розкопи й дослідження, що тепер провадяться в столиці України, виявляють, що Київ у 5-4 століттях мав чимало ремісників і торгівців, а „на середину першого тисячоліття нашої ери Київ уже був великим містом". Наукові доповіді на цю тему були виголошені кількома науковцями в Будинку літераторів, де відбувся вечір на тему „Пам'ятки найдавніших слов'ян у Києві", про який інформувала „Літературна Україна" з 1-го грудня. В совєтській пресі не дозволено називати українців у княжих часах — українцями, звідси й походять „найдавніші слов'яни" в назві київської доповіді.

Виступ музичної школи фортепіяно Лесі Куриленко-Вахнянин

Цьогорічний концертовий виступ учнів-студентів Музичної школи Лесі Куриленко-Вахнянин, який відбувся в залі УКО в Лос Анджелесі у неділю 14-го червня ц. р., нагородив присутніх великим естетичним задоволенням—грою учнів-студентів цієї школи.

Українська громада Лос Анджелесу вже віддавна знає нашу талантовиту високої кляси піяністку-учительку. Крім музичних студій у неї, уроджений талант та педагогічні знання, повязані з добрим лагідним характером.

Бувають випадки, коли батьки через незнання перервають почату дитиною науку, і тим безперечно роблять їй кривду. Першими виконавцями концерту-перегляду виступають молодші учні, вони всі вже грають плинно, дотримуючи музичної гармонії і визначеного композитором темпу. Їхня певність і відвага у грі, свідчать, що вчителька викладала знання своїм учням доброю методою. З молодших визначились виконанням: Дана Томзинська, Кароль Юнижек, Тері Тирнер, Христина Яворська, Оля Михайлова, Мітра Самкова.

Другий відділ музичного виступу є багато цікавіший уже з поважнішим виконанням і починається грою чотирох визначних учениць: М. Снилик, Хр. Полотнянко, Т. Осадца, та Н. Рот, на двох клявірах, з яких виразно несеться „Мінюетто Ґіойозо" Моцарта. За свою гру виконавці були нагороджені присутніми довготривалими оплесками. Другим виступом, Роберт Тейгер, сонатою оп. 13 Бетговена ще вище підніс вартість концерту. Комплекс чіткої бравурної музики „Тюркіш Рондо" Моцарта, винесла в ефір залі Тіна Осадца. Мона Снилик, вона, крім тонкого відображення музичної чіткости, виявила своїм виконанням добре засвоєння методи гри своєї вчительки. Треба вірити, що якщо вона й далі буде такою інтенсивною в науці- тоді громада Лос Анджелесу збогатиться в майбутньому новою музичною силою. Добрі сподівання треба покладати навіть на Лесю Полотнянко, Христину Полотнянко, Тіну Осадцу, Наталю Пайду, Роксану Чужак, Олю Михайлову та Христину Яворську. На вийняткову увагу та признання заслуговують своїм удосконаленням гри Роберт Трейгер та Нанці Рот, які вже здобула дві вищі нагороди на конкурсах.

Гліб Старовійт

В пошану патрона школи

Ню Гейвен, (МЯ)—Українська Рідна Школа ім. Митрополита Андрея Шептицького в Ню Гейвені вшанувала свого патрона Святочним Концертом, літературна частина якого була присвячена 200-літтю із дня народин Івана Котляревського. Святковий вечір відкрив д-р Михайло Снігурович. Програма вечора була виконана виключно силами учнів і абсольвентів школи.

В першій частині шкільний хор відспівав 3 пісні: „Хорал", муз. З. Лисько, „Там далеко, — муз. О. Тарнавська, сл. І. Савицька, і „Маєм школу" — сл. Л. Храплива. Пісні були переплітані деклямаціями: „Рідна мова" — Б. Грінченка, (збірна деклямація: Михайла, Наталки, Ніни і Іванчика Долішних); „Не забувай" — Б. Лепкого продеклямувала Рома Фіґоль; і „На вічну пам'ять Котляревському" — Т. Шевченка, деклямація із співами, виконали: Стефанія, Дарія, Богдан і Мирослав Березовські. Другу частину програми започаткувала доповідь „Життя і творчість Івана Котляревського", яку виголосила Романа Лаврович, абсольвентка УРШ, тепер студентка, а дальше був монтаж з „Енеїди" І. Котляревського. Коментатором і заповідачем був Михайло Снігурович, мол., абсольвент УРШ, тепер студент, а в мистецькому читанні вийнятків із „Енеїди" взяли участь: абсольвенти УРШ: Люба Гіна, студентка, Валя Слюсаренко, Романа Лаврович, студентка і Роман Лисяк та учні УРШ: Діяна Карпі, Оксана Мандич, Люся Слюсаренко, Іван Заковоротний, мол., Тарас Романюк і Іван Ширай. Вечір закінчено піснею-молитвою „Боже, вислухай благання".

ОДЕСЬКА КОНСЕРВАТОРІЯ

До Одеси привезли із Східньої Німеччини, від фірми „Зауер" особливу новинку — великий орган, який встановили в залі Консерваторії німці з Франкфурту на Одером. Орган використовують для концертів та для навчання по клясі органу, що його започаткувала випускниця московської консерваторії Єкатєріна Прочакова, бо своїх знавців не знайшлося.

✝

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ІВАН КОЗАР, довголітній член Відд. 35, Т-ва Укр.-Амер. Єдність в Чикаґо-Південь, помер 10 вересня 1970 р. на 76 році життя. Покійний народився 1894 р. в Бучачі, Зах. Україна, і став членом УНСоюзу в 1948 році. Кількакратно був головою нашого Відділу, виконував обов'язки капітана станиці Республіканської партії, активним членом укр. кат. церкви Пресв. Богородиці як член Ордену Лицарів Колюмба 4-го ступеня. Залишив у смутку дочку Анну, зятя Честера Чаінскі, внучки Катерину і Марію-Лю. Похорон відбувся 14 вересня 1970 р. на цвинтарі св. Николая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа Відділу

ОСИП КОЗЛОВСЬКИЙ, довголітній член Відд. 120, в Аліквіппа, Па., помер 8 вересня 1970 р. на 71-му році життя. Покійний народився в 1900 році в Україні, і став членом УНСоюзу в 1945 р. Залишив у смутку синів Руді, Йосипа, Данила й Едварда, дочку Джін та сестер Розу та Еллу. Похорон відбувся 11 вересня 1970 р. на цвинтарі Мовнт Олівет в Аліквіпа, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
В. Рефт, секр.

МИХАЙЛО ГЛОДІО, довголітній член Відд. 467, Т-ва „Молода Україна" в Джанставні, Па., помер 12 вересня 1970 р. на 83-му році життя. Покійний народився 1887 р. в Україні і став членом УНСоюзу в 1934 році. До 1960 року був секретарем Відділу. Залишив у смутку дружину Теодору, чотирьох синів, одну дочку, сімнадцять внуків і два правнуки. Похований на цвинтарі Ґрендв'ю в Джанставні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Лялька, секр.

АННА БОЛЕХІВСЬКА, довголітня членка Відд. 220, Б-тва св. апп. Петра і Павла в Чикаґо, Ілл., померла 1-го вересня 1970 р. на 72-му році життя. Покійна народилася 1898 року в Зах. Україні. Залишила у смутку мужа Михайла, дочок Стефанію й Ірину, синів Івана та Андрія, зятів, невісток, внуків та правнуків. Похорон відбувся 5 вересня 1970 р. на цвинтарі Воскресіння в Джастис, Ілл.

Вічна Її Пам'ять!
І. Мелінишин, секр.

ПАВЛО КУЗЬМА, довголітній член Відд. 221, Б-тва св. Стефана в Чикаґо, Ілл., помер 14 вересня 1970 р. на 40-му році життя. Покійний народився в 1930 році в Чикаґо, Ілл., і став членом УНСоюзу в 1943 році. Залишив у смутку батька Михайла, брата Миколу та сестру Олену. Похорон відбувся 17 вересня 1970 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

ВОЛОДИМИР КУШНІР, довдовголітній член і б. урядник Т-ва „Український Поступовий Клюб", Відд. 70 в Джерзі Ситі, Н.Дж., помер 10 жовтня 1970 р. на 76-му році життя. Покійний народився 30 квітня 1894 р. в Дрогобичі, Зах. Україна, і став членом УНСоюзу в 1927 році. Учасник Визвольних Змагань, колись активний член комбатантських організацій та інших громадських установ, Покійний понад сорок років працював у друкарні в-ва „Свобода" як фаховий складач. Залишив у смутку дружину Теклю, дочку Надю Срамович, синів Лева та Богдана, зятя, невісток семеро внуків. Похорон відбувся 13 жовтня 1970 р. на цвинтарі св. Катерини в Сівол Тавишип, біля Лейквуд в Ню Джерзі.

Вічна Йому Пам'ять!
М. Жук, секр.

ІВАН ТУРЧЕНЮК, довголітній член Відділу 434, Т-ва „Пласт" в Монтреалі, помер 10 вересня 1970 р. на 71-му році життя. Покійний народився в 1899 р. с. Товсті Роги б. Києва в Україні, і став членом УНСоюзу в 1955 р. Залишив у смутку дружину Віру, дочок Сузанну Казанівську з мужем і дітьми, Галину Щербанюк з родиною та Ірену; синів Тараса і Богдана з дружиною і дітьми. Похорон відбувся 12 вересня 1970 р. на цвинтарі Монт Роял в Монтреалі.

Вічна Йому Пам'ять!
Б. Мельник, секр.

МИХАЙЛО РЕМЕНЮК, довголітній член і заступник предсідника Відд. 221, Б-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл., помер 7 вересня 1970 р. на 66-му році життя. Покійний народився 1904 р. в Тернополі, Україна, і став членом УНСоюзу в 1949 році. Був учасником Визвольних Змагань, учителем в Тернополі, директором Школи Українознавства в Чикаґо, активний громадський діяч і урядник Відд. 221. Залишив у смутку дружину Леонтину, синів Степана і Лева, дочку Віру і дев'ять внуків. Похорон відбувся 10 вересня 1970 р. на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

ОЛЬГА (ҐАЛОНЖКА) КАЛАБРАСІ, довголітня членка Відд. 241, Т-ва ім. Івана Франка в Вунсакет, Ровд Айленд, померла 28 вересня 1970 р. на 42 році життя. Покійна народилася в 1928 році у Вунсакет і стала членкою УНСоюзу в 1942 р. Залишила у смутку двох синів, дочку, сестру і брата. Похорон відбувся 30 вересня 1970 р. на цвинтарі Ст. Чарлз в Блекстон, Масс.

Вічна Її Пам'ять!
Ст. Бардачевський, секр.

АННА СИБЕЛЬНИК, довголітня членка Б-ва св. Івана Хрестителя, Відд. 230 в Янґставні, Огайо, померла 23 вересня 1970 р. на 75-му році життя. Покійна стала членкою УНСоюзу в 1944 році. Залишила у смутку п'ять замужних доньок, сина Френка (капітана поліції), чотири сестри, брата та 20 внуків. Похорон відбувся 26 вересня 1970 р. на цвинтарі Кальварія.

Вічна Її Пам'ять!
Секретар

АЛІЦІЯ К. (КАРАСЬКО) МкАРДЛ, довголітня членка Відд. 276, Б-ва св. о. Миколая в Ембридж, Па., померла 14 серпня 1970 р. на 49 році життя. Покійна народилася в 1921 р. в Гомер Ситі, Па., і стала членкою УНСоюзу в 1937 р. Залишила у смутку мужа Данила, сина Шенона, внучку Мішел, батьків, сестру Єлисавету, братів Вільяма і Роберта. Похорон відбувся 18 серпня 1970 р. на цвинтарі Економі, дільниця Економі в Ембридж, Па.

И. Білик, секр.

СОЮЗОВІ ДІЯЧІ! В цім році ми придбали кругло 5,000 членів. Щоб покрити виїмкові, „ювілейні" втрати й успішно закінчити цей конвенційний рік, нам треба 6,000 членів. Допоможіть до кінця року придбати ще тисячу членів.

ТАРЗАН, Ч. 6485. Батузи ставляться з призирством до бонґів

Тарзан скликує на конференцію вождя Меду і прибулих з відвідинами списоносців батузів.

Вожде Меду, повітряна машина принесла вістки... погані вістки для наших приятелів батузів, які потребують нашої поради. Бонґи, потребуючи більше землі, плянують вбити батузів, щоб дістати країну батузів.

Здоров, Тарзане! Я, Мамбо, син Вавй, сміюся. Поки мій дідо визволив їх, то бонґи були невільниками батузів. Тепер вони множаться, як жаби. Але вони далі є невольничими людьми, які бояться левів.

Ти, Мамбо, не будеш сміятися, коли мертвий. Батузи мають в своїх руках великий край, але не розмножились. Тарзан каже, що люди бонґів мають кріси. Ви радше дайте бонґам землю, якою ніколи не користуєтесь.